

EUROPE DIRECT BRUNTÁL

Práva občanů Evropské unie

Základní práva občana Evropské unie

- může se pohybovat (cestovat) po celém území EU a pobývat či usadit se kdekoliv;
- má právo hledat si pracovní příležitosti a pracovat ve všech členských zemích;
- má právo na stejné zacházení jako zaměstnanci daného státu EU - zákaz diskriminace v zaměstnání;
- jako osoba samostatně výdělečně činná může poskytovat služby na celém území EU;
- má právo studovat, vzdělávat se, připravovat se na budoucí povolání a uskutečňovat výzkum na území EU;
- může volit a být volen do Evropského parlamentu a dále má právo k němu podávat petice;
- obdobně může volit a kandidovat také ve volbách do místních zastupitelstev v místě svého pobytu;
- v zemi, kde chybí jeho vlastní diplomatické zastoupení, může využít konzulát nebo velvyslanectví jiného členského státu;
- má právo se obracet na evropského ombudsmana či podat stížnost k Evropské komisi;
- má také právo na volný přístup ke všem dokumentům EU. Výjimku z tohoto pravidla mohou udělit pouze Evropský parlament nebo Rada EU.

**Evropská občanská práva jsou obsažena v Listině základních práv EU, jejíž celé znění naleznete na portálu EUR-LEX.
(<http://eur-lex.europa.eu/>)**

Cestování

Doklady pro cestování v EU

- Cestovní pas
- Občanský průkaz

Od vstupu České republiky do Evropské unie (1. května 2004) je možné kromě cestovního pasu využít pro cestování po EU také občanský průkaz. Cestovní pas a občanský průkaz musí být platný v době opuštění území jiné země. Více se dozvíte na <http://europa.eu/> (cestování).

Cestování dětí

V současné době již není možné zapisovat děti do cestovních pasů rodičů. Děti mohou cestovat do zahraničí jen s vlastním cestovním pasem a v rámci schengenského prostoru též na vlastní elektronický občanský průkaz.

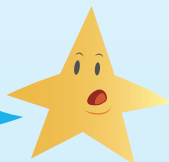
Doklady nutné pro cestování uvnitř Schengenu

Vstup České republiky do schengenského prostoru (21. prosince 2007) znamenal mimo jiné zrušení kontrol cestovních dokladů na hraničních přechodech. Vzhledem k tomu, že ČR je tzv. vnitroschengenským státem a vnější hranici má pouze na mezinárodních letištích, byly tak odstraněny hraniční kontroly se všemi sousedními státy.

Nepřítomnost kontrol na hranicích však neznamená možnost vycestování bez dokladu. I v rámci Schengenu je třeba, abyste při svých cestách byli vybaveni příslušným platným cestovním dokladem - čili cestovním pasem nebo občanským průkazem.

Schengen je označení pro spolupráci států v rámci tzv. schengenského prostoru. Jedná se o území států, na jejichž společných hranicích nejsou vykonávány hraniční kontroly, jejichž absence je vyvažována komplexně pojatým systémem opatření v mnoha oblastech. Schengen je v současné době tvořen 26 státy. V rámci EU nejsou jeho součástí Velká Británie, Irsko, Kypr, Bulharsko a Rumunsko. Více informací naleznete na portálu MVČR v sekci Schengen.

Cestování do Norska, Lichtenštejska, Švýcarska a na Island

Obdobně jako v případě cestování po členských zemích EU je i v zemích EHP a Švýcarsku platným cestovním dokladem cestovní pas nebo občanský průkaz.

Evropská konzulární ochrana

Institut občanství EU přináší jak občanům ČR, tak i občanům jiných zemí EU nová práva. Pokud se občan EU ocitne v zahraničí v problematické situaci, může se obrátit na diplomatické a konzulární zastoupení kterékoli země EU. Musí však být kumulativně **splněny tři základní podmínky**:

- musí se jednat o občana jedné z členských zemí EU,
- který se ocitl v mimořádně nouzové situaci v zemi,
- která není členem EU a zároveň v této zemi není ani zastupitelský úřad (ambasáda, konzulát nebo honorární konzulát) jeho země.

Více na: <http://www.mzv.cz/>.

Cestování se zvířaty - Pas pro zvířata

V rámci EU je pro cestování se psy, kočkami a fretkami používán tzv. Pet Passport neboli Pas zvířete v zájmovém chovu. Pas musí obsahovat údaje o platném očkování proti vzteklině a vystavit si ho můžete nechat u zvěrolékaře.

Cestujete-li se zvířetem mladším 3 měsíců, což znamená, že ještě nemohlo být proti vzteklině očkováno, zjistěte si, jaké podmínky v dané zemi pro tuto situaci platí.

Více na <http://eagri.cz/>.

Z identifikačních důvodů musí mít zvíře zaveden i elektronický mikročip nebo identifikační tetování, které bylo aplikováno před 3. červencem 2011, a to se stejným identifikačním číslem, jako je uvedeno v jeho cestovním pasu zvířete.

Evropský cestovní pas pro zvířata se vydává pouze pro psy, kočky a fretky. Chcete-li s sebou do zahraničí vzít jiného domácího mazlíčka, například králíka či andulku, měli byste se pro jistotu seznámit s pravidly, které jednotlivé země v takových případech uplatňují. Více na <http://europa.eu/> (cestování – rostliny a zvířata).

Cestování se zbraní - Evropský zbrojní pas

Evropský zbrojní pas opravňuje svého držitele při cestách do jiných členských států EU s sebou vézt zbraň v něm zapsané a střelivo do těchto zbraní v množství odpovídajícím účelu použití, pokud členský stát, do kterého nebo přes který cestuje, udělil povolení k cestě s touto zbraní (zbrojní průvodní list pro tranzit zbraně nebo střeliva). Více na <http://www.zbrojniprukazy.cz/>.

Práva cestujících v letecké a železniční dopravě

EU vytvořila soubor pravidel s cílem zabezpečit **spravedlivé zacházení s cestujícími v letecké a železniční dopravě**.

Jako cestující máte tato základní práva:

- právo na poskytnutí informací,
- právo na náhradu nebo přesměrování letu/spoje,
- právo na poskytnutí pomoci a za určitých podmínek i právo na náhradu v případě delšího zpoždění,
- právo podat stížnost a právo na prostředky nápravy,
- právo cestovat za stejných podmínek jako ostatní občané, jste-li osoba s tělesným postižením nebo osoba se sníženou pohyblivostí.

Evropská nařízení č. 261/2004. a č. 1371/2007, rovněž určují, kdo zodpovídá a zajistí, že v případě delšího zpoždění, úmrtí, zranění nebo chybně odeslaných zavazadel se domůžete svých práv. Více na <http://eur-lex.europa.eu/>.

Na úrovni EU byl sestaven také **seznam předmětů, které nejsou povoleny na palubě letadel, a také seznam předmětů, které nejsou povoleny ani v zavazadlovém prostoru letadla**. Tyto seznamy jsou k dispozici v odbavovacím prostoru letišť.

S ohledem na zajištění větší bezpečnosti byla přijata **pravidla pro převoz tekutin v příručních zavazadlech**, která platí na všech letištích v EU. Cestující mohou mít u sebe balení tekutin, gelů nebo sprejů do max. objemu 100 ml umístěné v jednom průhledném igelitovém sáčku o objemu do 1 litru a tekutiny, jako např. nápoje a parfémy, zakoupené v obchodech v odletové hale.

Výjimky platí pro léky a kojeneckou stravu potřebnou po dobu cesty.

Cestování osob se zdravotním postižením

V rámci EU neexistuje žádný jednotný systém pro posuzování stupně zdravotního postižení a přiznávání nároků. V tomto směru mají jednotlivé země vlastní politiku. Za těchto okolností ani nelze vytvořit univerzální průkaz ZTP a nedochází ani k obecnému uznávání národních průkazů.

Euroklíč

Pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace zajišťuje projekt Euroklíč jednotný přístup na sociální a technicko-kompenzační zařízení (toalety, zvedací a šikmé schodišťové plošiny, výtahy apod.). V případě zájmu o Euroklíč je možné se obrátit na Svaz tělesně postižených ČR (www.svaztp.cz/).

Volání z mobilních telefonů

Pokud používáte mobilní telefon v zahraničí v rámci EU, váš operátor vám nemůže účtovat vyšší než stanované maximální poplatky.

Při překročení hranice do jiného členského státu obdržíte SMS zprávu, která vás informuje o cenách za odchozí a příchozí telefonáty. Tato SMS je zdarma. Zároveň vám musí být poskytnuto kontaktní číslo, na kterém se můžete dozvědět více informací.

Evropské číslo tísňového volání (112)

Číslo 112 je nouzové telefonní číslo, které můžete využít ve všech zemích Evropské unie, pokud se dostanete do stavu tísně.

Služba je k dispozici v jazyku země, ve které pobýváte, a v angličtině. Volání na číslo 112 je zdarma.

Studium

Obecné informace o studiu v členské zemi EU

Vstupem do EU získali všichni čeští občané právo vzdělávat se a připravovat na budoucí povolání ve všech ostatních členských státech za rovných podmínek s domácími občany.

Stejnými podmínkami studia se rozumí stejné nároky při přijímacím řízení, stejná výše školného, pokud je nějaké vyžadováno, stejné studijní nároky apod. Členské státy nejsou nicméně povinny studentům na jejich územích nepracujícím přiznat před nabytím práva trvalého pobytu, který obdržíte až po 5-letém pobytu na jejich území, vyživovací podporu při studiu, již se rozumí stipendia nebo půjčky na studium. Chcete-li studovat v zahraničí, měli byste se pro jistotu seznámit s pravidly, která jednotlivé země v takových případech uplatňují.

Více na <http://europa.eu/> (vzdělání a mládež).

Pokud se občan ČR zdržuje na území jiného státu EU - v tomto případě za účelem studia - po dobu delší než tři měsíce, je obvykle nutné se k pobytu registrovat u místního obecního úřadu. K vydání osvědčení o registraci **mohou** úřady členských států požadovat pouze:

- předložit průkaz totožnosti,
- zapsat se na univerzitu,
- disponovat dostatečnými finančními prostředky pro zabezpečení živobytí a mít zařízení zdravotní pojištění.

Zdravotní a sociální pojištění při studiu v zahraničí

Studenti, stejně jako např. turisté, se v době svého studia zdržují na území jiné členské země po přechodnou dobu. Pro uplatnění základního práva na nezbytnou zdravotní péči je nutné, aby při sobě měli svůj Evropský průkaz zdravotního pojištění (EHIC). V případě úrazu či nemoci je třeba EHIC předložit lékařovi. Tím je zajištěn nárok na nezbytnou zdravotní péči za stejných podmínek, jako mají místní pojištěnci. To znamená, že péče za ošetření je hrazena do stejné výše jako u místních pojištěnců. Případná spoluúčast pak podléhá úhradě z vlastních zdrojů.

Vzhledem k tomu, že ve většině zemí se za lékařskou péči připlácí, je doporučováno sjednání komerčního připojištění pro pobyt v zahraničí. Z toho mohou být hrazeny náklady na spoluúčast či případný převoz zpět do ČR. Doporučována je kombinace obou způsobů pojištění.

Více na <http://europa.eu/> (vzdělání a mládež).

Školné v EU

Každá členská země má vlastní vzdělávací systém a vlastní zákony, v tomto směru nedochází k žádné společné úpravě na úrovni EU. Některé země poplatky za studium neuplatňují, některé ano. Výše školného se pak také liší.

Uznávání kreditů

V EU existuje systém (ECTS), který zajišťuje, že kredity získané během studia v jiné zemi EU budou studentům započítány domácí univerzitou.

Více na <http://www.nuv.cz/>.

Evropský kredit je určitým vyjádřením „objemu“ studia. Společně s ním je užívána také hodnotící kvalitativní škála v rozmezí 5 úrovní (A - F, od výborně až po neuspěl/a). Evropské kredity jsou přenosné z jedné univerzity na druhou, proto může být část studia v zahraničí velmi snadno započítána jako běžná součást studia na domácí univerzitě.

ECVET

Vedle již zavedeného kreditního systému ve vysokém školství (ECTS) vzniká nově Evropský systém přenosu kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET), který je určen k usnadnění přenosu, shromažďování a uznávání výsledků vzdělávání, a tím ke zlepšení mezinárodní mobility občanů. Více na www.ecvet.cz.

Práce při studiu v zahraničí

Pracovat při studiu je možné v případě, že to umožňuje země plánovaného studia. Členské země mohou studentům z EU omezit práci pouze obecně platnou národní právní úpravou v případě, že takto omezují své vlastní studenty.

Více na <http://europa.eu/> (vzdělání a mládež).

Jazykové certifikáty

Na úrovni EU není předepsána jednotná forma jazykových zkoušek a osvědčení. Každý stát rozlišuje určité úrovně jazykových znalostí své mateřštiny a umožňují zájemcům z jiných států získat mezinárodně uznávané certifikáty prokazující znalosti odpovídající různým stupňům osvojení daného jazyka.

V rámci iniciativy Rady Evropy byl vytvořen tzv. Společný evropský referenční rámec pro jazyky. Rámec poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni jednat. Popis se týká i kulturního prostředí, do něhož je jazyk zasazen. Více se dozvíte na <http://www.msmt.cz/>.

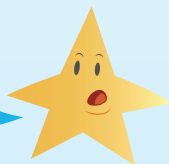
Na základě hodnocení dle měřítek Společného evropského referenčního rámce je možné sestavit tzv. Evropské jazykové portfolio. V podstatě se jedná o doklad znalosti a úrovně ovládání cizích jazyků. Slouží např. při přechodu na jinou školu, při hledání zaměstnání nebo při jednání se zahraničními institucemi. Více na <http://www.msmt.cz/>.

Stáže v EU

Studenti či absolventi vysokých škol mohou získat první zkušenosti s prací v institucích EU prostřednictvím absolvované stáže.

Zájemce o stáž musí být občanem členské či kandidátské země EU. Stáže probíhají obvykle v rozmezí od 3 do 5 měsíců a jsou určeny občanům EU s dokončeným vysokoškolským vzděláním, někdy také studentům vysokých škol. Každá instituce má své vlastní podmínky, uchazeč si tedy může vybrat podle svého zájmu i možnosti.

Více informací o stážích naleznete na portálu Evropského parlamentu (<http://www.europarl.europa.eu/>), Rady EU (<http://www.consilium.europa.eu/>), Evropské komise (<http://ec.europa.eu/>), Soudního dvora (<http://curia.europa.eu/>), Účetního dvora (<http://eca.europa.eu/>), Výboru regionů (<http://cor.europa.eu/>), Evropského hospodářského a sociálního výboru (<http://www.eesc.europa.eu/>) a Evropského ombudsmana (<http://www.ombudsman.europa.eu/>) v sekci „stáže“. Seznam odborných stáží naleznete i na portálu Eurodesk - Evropské informační sítě pro mládež (<http://www.eurodesk.cz/>). Aktuální nabídky stáží v orgánech EU najdete také na stránkách EPSO - Evropského úřadu pro výběr personálu (<http://europa.eu/epso/>).

Práce a podnikání

Práva zaměstnanců v EU

Právo žít, pracovat a studovat v jiných členských zemích Evropské unie, než je země jejich původu, náleží všem občanům EU a patří mezi základní práva plynoucí z členství v EU.

Občané EU mají tedy přiznáno právo na rovný přístup k pracovním příležitostem a následně rovné zacházení. Mohou se ucházet o práci u jakékoliv firmy na území kteréhokoliv členského státu. Zájemci o pracovní příležitost ze dvou rozdílných zemí EU nemohou být vystaveni rozdílným požadavkům a v rámci výběrového řízení jim musí být zaručeny stejné podmínky.

K využití tohoto práva byla přijata řada záruk předcházejících případné diskriminaci migrujících pracovníků oproti občanům hostitelského státu. S migrujícími občany EU a jejich rodinnými příslušníky se podle práva EU má zacházet jako s občany hostitelské země se zvláštním zřetelem na zaměstnání a pracovní podmínky, daňové a sociální úlevy, odborová práva a sociální jistoty.

Více na <http://europa.eu/> (práce a důchod).

Významnými právy občanů EU pracujících v jiné členské zemi EU jsou např.:

- **Je nepřípustná jakákoliv diskriminace v pracovních podmínkách** mezi pracovníky hostitelského státu a osobami, které přicházejí pracovat na území daného státu z jiných členských zemí.
- **Rovné postavení mužů a žen**, zde platí: jestliže zaměstnavatel v EU zaměstnává muže a ženu, kteří pro něj vykonávají stejnou práci, musí jim zaplatit stejnou mzdu.
- Pracovníci mají **právo na odborná školení** za stejných podmínek, jaké mají zaměstnanci hostitelského státu a mají **právo vstupovat do odborů** a aktivně se zapojit do jejich činnosti.

Primární úprava volného pohybu pracovníků je obsažena v čl. 45 Smlouvy o fungování EU. K dispozici na <http://eur-lex.europa.eu/>.

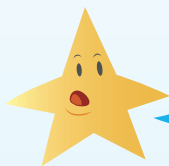

Přechodné období na volný pohyb pracovníků

1. května 2011 skončilo přechodné období na volný pohyb pracovních sil uplatňované původními členskými státy. Omezení volného pohybu pracovníků bylo zrušeno též v zemích EHP a ve Švýcarsku. V současné době již nepotřebujete k legálnímu výkonu zaměstnání v jakémkoli státě EU pracovní povolení.

Právo ucházet se o zaměstnání v zemích EU

Každý občan EU, který je nezaměstnaný, má právo hledat a ucházet se o práci i v jiné členské zemi EU. Podpora v nezaměstnanosti, která mu náleží, se v takovém případě převede z domovského státu do země, v níž je nezaměstnaný uchazečem o práci (pochoptelně při splnění potřebných náležitostí).

Žadatel musí být alespoň 4 týdny od okamžiku, kdy se stal nezaměstnaným, k dispozici příslušnému úřadu práce. Tento požadavek vychází z předpokladu, že nezaměstnaný by měl napřed vyčerpat všechny možnosti hledání nového pracovního místa ve své zemi a pak teprve rozšířit hledání zaměstnání na další země. Příslušný úřad práce může případně čtyřtýdenní dobu zkrátit.

Dávky v nezaměstnanosti při pobytu v jiné členské zemi EU

Jak již bylo řečeno, souhlas s výplatou dávky v nezaměstnanosti v jiné členské zemi EU/EHP vydává příslušný úřad práce a to prostřednictvím formuláře U2 (E 303). Do sedmi dnů po odjezdu se musí žadatel o práci přihlásit u služeb zaměstnanosti v zemi, kde novou práci hledá. Svůj nárok na dávky v nezaměstnanosti zasílané z domovského státu si zachová maximálně po dobu šesti měsíců. Takovém případě převede z domovského státu do země, v níž je nezaměstnaný uchazečem o práci (pochoptelně při splnění potřebných náležitostí). Nepodaří-li se za tuto dobu uchazeči o práci najít nové zaměstnání, může dále uplatňovat nárok na dávky v zemi, kde byl naposledy zaměstnán - ovšem pouze v případě, že se sem vrátí před skončením šestiměsíční doby. Pokud se vrátí později bez výslovného svolení úřadu práce, veškeré jeho nároky na dávky zanikají. Sociální i zdravotní pojištění je nadále aktivní v zemi, kde byl uchazeč naposledy zaměstnán (země, která vyplácí dávky v nezaměstnanosti). V případě nemoci či úrazu v zahraničí občan prokáže pojištění Evropským průkazem zdravotního pojištění.

Rovná práva mužů a žen

Stejná mzda za stejnou práci

Vykonávání práce stejně důležité povahy

Přijímání do zaměstnaneckého poměru

Rovné zacházení v oblasti sociálního zabezpečení

Portál EURES (Evropské služby zaměstnanosti)

Úřady práce se po připojení České republiky k EU staly součástí evropské sítě EURES, jejímž základním posláním je usnadňovat mezinárodní mobilitu pracovních sil. Uvedenou službu EURES nabízejí veřejné služby zaměstnanosti všech 27 členských států EU a dále Norska, Islandu a Lichtenštejnska, které jsou součástí Evropského hospodářského prostoru (EHP). Dohodu o účasti v síti EURES má také Švýcarsko. Služby EURES jsou zdarma a jsou financovány Evropskou unií. Služba EURES také shromažďuje informace o nedůvěryhodných agenturách slibujících zajištění práce v zahraničí.

Více na <https://ec.europa.eu/eures/>.

Oficiální portál EURES poskytuje i v češtině následující služby:

- informace o volných místech a trzích práce v jednotlivých členských zemích EU
- asistenční služby při hledání zaměstnání - EURES pracuje s databází volných pracovních míst a životopisů uchazečů o zaměstnání
- poradenské služby při psaní žádostí o zaměstnání, poradenství pro klienty v příhraničních oblastech
- pro zaměstnavatele poskytuje pomoc při vyhledávání pracovníků ze zahraničí

Přehled základních informací v českém jazyce o možnostech práce, povinnostech zaměstnance při přístupu na trh práce a dalších souvisejících otázkách v jednotlivých zemích EU/EHP a Švýcarsku je zveřejněn na portálu Ministerstva práce a sociálních věcí v sekci EURES (<http://portal.mpsv.cz/eures>).

Evropský obchodní rejstřík

Evropský obchodní rejstřík (EBR) poskytuje snadný přístup ke spolehlivým údajům o obchodních společnostech zemí, které jsou jeho členem. S pomocí EBR se můžete dostat k aktuálním informacím o evropských firmách přímo z národních obchodních rejstříků (Belgie; Irsko; Řecko; Dánsko; Itálie; SRN; Estonsko; Lotyšsko; Španělsko; Finsko; Norsko; Švédsko; Francie; Rakousko)..

Celá služba je poskytována online. Více informací - včetně těch o zpoplatnění této služby - najdete na oficiálních stránkách Evropského obchodního rejstříku - <http://www.ebr.org/>.

Daně z příjmu v EU

V jaké výši mají občané členských zemí, kteří žijí a pracují v jiné zemi EU, platit daně z příjmu, není v EU stanoveno jednotně. Namísto toho se na vás vždy bude vztahovat daňová legislativa příslušných států a dohoda o zamezení dvojího zdanění, kterou mezi sebou státy uzavřely. Hostitelská země k vám nesmí přistupovat jinak než ke svým občanům.

Daňový rezident – Odstěhujete-li se do jiné členské země, kde strávíte déle než 6 měsíců ročně, můžete tam být považováni za daňového rezidenta. Tato země pak může zdanit vaše celkové celosvětové příjmy.

Databáze TRIS

Každý výrobce nebo poskytovatel služby, který chce provozovat svou podnikatelskou činnost v některém členském státě EU, se musí řídit národními technickými předpisy, které se týkají jeho podnikání. Pro jednodušší orientaci byla zřízena databáze TRIS.

Na základě směrnice 98/34/ES musí členské státy oznámit Evropské komisi každý návrh technického předpisu ještě předtím, než je schválen a implementován do národního práva. Během následujících tří měsíců mohou členské státy, Evropská komise nebo i jednotliví podnikatelé zasílat připomínky k danému návrhu.

Všechny oznámené návrhy technických předpisů jsou překládány do všech jazyků EU a jsou k dispozici na internetových stránkách EU v již zmíněné databázi TRIS. Více užitečných informací o fungování TRIS lze nalézt na stránkách Ministerstva obchodu a průmyslu (<http://www.mpo.cz/dokument13554.html>).

Evropský patentový úřad

Evropský patentový úřad (EPO) uděluje evropské patenty, které jsou platné v několika, nebo ve všech členských státech EU dle žádosti žadatele. EPO zpracovává také mezinárodní patentové přihlášky. V každé zemi, pro kterou byl evropský patent udělen, má jeho majitel stejná práva a povinnosti, jako majitel národního patentu. Více na <http://www.epo.org/>.

Jakmile dojde k udělení evropského patentu, musí jeho majitel provést validaci v každém z určených států, ve kterých chce patent uznat, což u některých států může znamenat, že je třeba podat u úřadu pro průmyslové vlastnictví

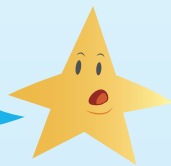
Předpisy EU v oblasti účetnictví

Evropská unie se neustále snaží zlepšit kvalitu, srovnatelnost a transparentnost finančních informací, které poskytují podniky. EU pracuje na přizpůsobení pravidel týkajících se finančních informací, která se v současné době v EU uplatňují, potřebám mezinárodních kapitálových trhů. Užitečný zdroj informací z této oblasti je portál EU věnovaný podnikům, v němž lze najít detailnější informace (http://europa.eu/youreurope/business/index_cs.htm).

Řešení problémů vnitřního trhu - SOLVIT

SOLVIT je on-line síť, v jejímž rámci spolupracují členské státy při účelném řešení problémů, jež vznikají na vnitřním trhu v důsledku nesprávného uplatňování právních předpisů EU. V každém členském státě EU (a rovněž v EHP) fungují SOLVIT centra, která mohou pomoci se stížnostmi občanů nebo podniků.

Základním principem služby SOLVIT je bezplatně poskytovat řešení přeshraničních problémů způsobených nesprávným uplatňováním práva EU ze strany orgánů veřejné správy členských států EU, ve lhůtě deseti týdnů. Bližší informace o fungování služby lze v češtině nalézt na oficiálních stránkách SOLVITU - www.solvit.eu. daného státu překlad patentového spisu do úředního jazyka státu (nebo částečný překlad) a zaplatit administrativní poplatek.

Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (OHIM)

OHIM je agenturou EU a zároveň úřadem pro průmyslové vlastnictví, který plní technickou funkci spočívající v registraci práv z průmyslového vlastnictví. Ochranné známky Společenství a zapsané průmyslové vzory Společenství vydávané OHIM mají jednotnou podobu a je tedy možné zachovávat jednoduché související formality a správní úkony - jednotná žádost, jednotné správní centrum a jednotná dokumentace. Více informací o OHIM je k dispozici na stránkách EU a oficiálních stránkách OHIM - <http://oami.europa.eu/>.

Zadávání veřejných zakázek

Veřejné zakázky představují důležitý ekonomický faktor pro evropské podnikatele. Na základě řady právních úprav a mezinárodních smluv musí být proces zadávání veřejné zakázky transparentní, nesmí docházet k diskriminaci uchazečů a musí být dodržována určitá procesní pravidla. EU zřídila portál SIMAP, který poskytuje přístup k nejdůležitějším informacím o veřejných zakázkách v EU. Více na <http://simap.europa.eu/>.

Oznámení o nabídkovém řízení jsou zveřejňována v dodatku k úřednímu věstníku, který je k dispozici na stránkách TED (Tenders Electronic Daily - <http://ted.europa.eu/>). Řadu užitečných informací lze nalézt také na stránkách EU věnované veřejným zakázkám.

Bezpečnost výrobků

Klíčový význam pro zajištění ochrany spotřebitele má bezpečnost výrobků, které jsou uváděny na trh. Právo Evropské unie stanovuje, že na trhu mohou být distribuovány pouze bezpečné výrobky. Za jejich bezpečnost odpovídají podle směrnice 2001/95/ES „výrobci“, přičemž směrnice přesně stanoví, kdo je „výrobce“.

Český překlad směrnice 2001/95/ES lze najít na stránkách EUR-Lex, kompletní znění zákona č. 102/2001 Sb. (právní úprava, která zajistila implementaci příslušné směrnice do českého národního práva), je k dispozici na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu (<http://www.mpo.cz/>), kde se také dozvíte bližší informace o právních úpravách týkajících se bezpečnosti výrobků.

Otevření bankovního účtu

Pokud si chce fyzická osoba z České republiky založit bankovní účet v některém z členských států EU, stačí jí pouze platný občanský průkaz nebo pas. Jste-li podnikatelem a přemýšlíte o zřízení firemního bankovního účtu u banky v některém členském státě EU, bezpochyby budete pro založení potřebovat obvyklé náležitosti, které jsou třeba i u českých bank. Záleží potom na konkrétní zahraniční bance, jaká další pravidla stanoví.

Pojištění a důchody

Sociální zabezpečení

Jednou ze základních zásad je, že občan EU je pojištěn v zemi, v níž vykonává svou pracovní činnost. To platí pro zaměstnance i OSVČ (a to i v případě, kdy bydlí na území jiné země nebo když jejich firmy nebo zaměstnavatelé mají sídlo v jiném členském státě). V kterékoli době se na vás vztahují právní předpisy z oblasti sociálního zabezpečení pouze jediného státu.

Právní předpisy sociálního zabezpečení země, v níž je občan pojištěn, zpravidla zaručují stejná práva a povinnosti, jaké mají státní příslušníci této země. To znamená, že **nároky na dávky nemohou být zamítnuty pouze z důvodu, že žadatel není státním příslušníkem daného státu.**

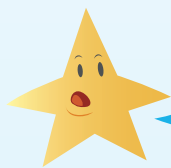
Stěhujete-li se v rámci EU, musíte přispívat do systému sociálního zabezpečení pouze v jedné zemi, a to i v případě, že pracujete v několika zemích EU. Zpravidla pak budete pobírat dávky sociálního zabezpečení pouze z této země.

K zabezpečení dostatečné sociální ochrany při migraci do jiného členského státu EU slouží ustanovení EU o sociálním zabezpečení, která jsou obsažena v evropských nařízeních č. 883/2004 a č. 987/2009 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. **Ustanovení EU chrání osoby, které jsou státními příslušníky členských států EU** (také EHP a Švýcarska) **či jejich rodinnými příslušníky** (případně i jejich pozůstalými). Více na <http://europa.eu/> (zdravotní péče).

Předpisy EU o sociálním zabezpečení se týkají všech národních právních předpisů členských států, jejichž předmětem jsou:

- Dávky v nemoci
- Dávky v mateřství a rovnocenné otcovské dávky
- Dávky v invaliditě
- Dávky ve stáří
- Pozůstalostní dávky
- Dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání
- Pohřebné
- Dávky v nezaměstnanosti
- Předdůchodové dávky
- Rodinné dávky

K zamezení častého střídání systémů sociálního zabezpečení existuje výjimka pro případy, kdy jste byli do zahraničí svým zaměstnavatelem vysláni pouze na kratší dobu, max. na 2 roky. Pak zůstáváte i nadále v systému domovské země.

Zdravotní pojištění

Plně zdravotně pojištěn se všemi souvisejícími právy jste pouze v zemi, v níž jste ekonomicky činní. Tato zásada platí pro osoby zaměstnané i samostatně výdělečně činné, a to i případech, kdy tato osoba bydlí na území jiné země. **V zemi pojištění pak máte nárok na plnou lékařskou péči dle právních předpisů daného státu.**

Mimo zemi pojištění budete v ostatních státech EU, EHP a ve Švýcarsku s Evropskou kartou zdravotního pojištění posuzováni jako turisté a v nutných případech (úraz, nemoc) budete ošetřeni dle pravidel platných v navštívené zemi.

Zdravotní péče

Pokud onemocníte nebo se vám stane nehoda při návštěvě jiné země EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska nebo Švýcarska, jste jako státní příslušníci členského státu EU oprávněni vyhledat lékařskou pomoc.

Po předložení Evropského průkazu zdravotního pojištění vám bude poskytnuta péče, která je nezbytná pro dokončení vašeho plánovaného pobytu v této zemi jak u lékaře či zubaře, tak v nemocnici či lékárně, a to za stejných podmínek, které platí pro místní obyvatele.

Na lékařské ošetření máte nárok i v případě, že u sebe průkaz zdravotního pojištění nemáte. Budete pravděpodobně muset uhradit náklady na péči na místě a nechat si je proplatit u své pojišťovny po návratu domů.

Evropský průkaz zdravotního pojištění (EHIC)

Bez EHIC či dočasného náhradního potvrzení **byste neměli cestovat** do jiného členského státu EU, EHP ani Švýcarska.

Tento doklad vám během pobytu usnadní přístup ke zdravotní péči, jež bude poskytnuta v souladu s právními předpisy hostitelského státu. Průkaz slouží jako **doklad o nároku na lékařsky nezbytnou zdravotní péči v jiném státě EU, EHP a Švýcarsku.**

Pozor: Evropský průkaz zdravotního pojištění nelze použít u soukromých poskytovatelů zdravotní péče.

Cestovní pojištění

Doporučujeme uvedené základní zákonné pojištění doplnit některým komerčním cestovním zdravotním připojištěním v případě, kdy jedete do země, kde si místní pojištěnci zdravotní péči doplácí.

Přehled o systémech zdravotní péče v jednotlivých EU zemích naleznete na: <http://www.cmu.cz/cs/propojistence/eu/postupy-zeme>.

Evropský průkaz zdravotního pojištění nenahrazuje cestovní pojištění. Nemůže se vztahovat na všechny výdaje na zdravotní péči. Nikdy se nevztahuje na náklady na zásah horské služby a případný převoz nemocného zpět na území České republiky.

Nárok na důchod

Koordinální nařízení EU (č. 883/2004 a č. 987/2009) se vztahují na starobní důchody, invalidní důchody a pozůstalostní důchody. Důchodové pojištění zaměstnanců vzniká při splnění stanovených podmínek ze zákona a účast na něm je povinná.

Starobní důchod je jednou z nejdůležitějších dávek sociálního zabezpečení. Nikdo nesmí být znevýhodněn z důvodu, že pracoval ve více zemích. Žádné odvedené příspěvky se neztratí. Všechny země EU, Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko zaznamenávají období vašeho sociálního pojištění až do podání vaší žádosti o důchod. Více na <http://europa.eu/> (práce a důchody).

Europe Direct

Máte dotazy ohledně EU? Služba Europe Direct vám může pomoci.

Stěhuji se v rámci Evropy do zahraničí, jak získám povolení k pobytu? Jaká platí pravidla pro roamingové poplatky? Můj let byl zrušen, jaká mám práva? O jaké granty EU může moje organizace žádat? Odpovědi na tyto a mnohé další dotazy vám poskytne **informační služba Europe Direct**.

Více informací naleznete na http://europa.eu/europedirect/index_cs.htm.

Kontaktní údaje:

Telefon: 00 800 67 89 10 11 - odkudkoli v EU, 9:00–18.00 SEČ (v pracovní dny), v kterémkoli úředním jazyce EU.

Web: www.europedirect.cz

E-mail: ed@europedirect.cz - odpovědi jsou běžně zasílány do 3 pracovních dnů
http://europa.eu/europedirect/web_assistance/login/index_cs.htm

Jestliže hledáte poradenství či pomoc ve svém okolí nebo místní fórum rozvíjející dialog a informovanost o politikách EU, obraťte se na **Vaše** nejbližší místní informační středisko **oficiální evropské sítě Europe Direct**.

Hostitelská organizace: Institut pro regionální rozvoj, o.p.s.

Dr. E. Beneše 1873/61, 792 01 Bruntál

Tel.: +420 558 846 420

Email: europe.direct@iregio.org

Web: www.europe-direct.cz/strediska/bruntal

Skype: EuropeDirectBruntál